

SPREDIĶIS PAR LAULĪBAS DZĪVI.

1522.

Pirmā daļa.

Vispirms palūkosimies, kādas personas var stāties laulībā!

1. Labam ievadam ņemsim šo izteikumu (1. Moz. 1: 27): “Un Dievs radīja cilvēku pēc sava tēla, pēc Dieva tēla Viņš to radīja, vīrieti un sievieti Viņš radīja”. No šī izteikuma mums ir skaidrs, ka Dievs ir sadalījis cilvēkus divās daļās, vīriešos un sievietēs jeb viņos un viņās. Un tas Dievam ir tā patīcis, ka Viņš pats viņus dēvē par labām radībām. Tāpēc, kādu Dievs ikvienam no mums ir radījis miesu, tādu Viņš to arī grib saglabāt un nav mūsu spēkos, lai es kļūtu par sievieti, bet sieviete - par vīrieti. Kādus Viņš mūs ir radījis, tādi mēs esam: es esmu vīrietis, tu esi sieviete. Un Viņš grib, lai šādu labu Viņa iestādījumu nenicinātu, bet gan godātu kā dievišķu darbu, lai vīrietis nenicinātu vai neapsmiētu sievieti, viņas miesu un locekļus un, savukārt, sieviete- vīrieti, ikviens lai godātu otra izskatu un miesu kā dievišķu, labu darbu, kas tīkams pašam Dievam.

2. Otrkārt, kad vīrietis un sieviete tika radīti, Viņš svētīja tos un teica viņiem: “Augļojieties un vairojieties!” (1. Moz. 1: 28) No šiem vārdiem mums ir skaidrs, ka vīrietim un sievietei vajag būt un ir jābūt kopā, lai viņi vairotos. Un šī lieta ir tikpat droša kā pirmā, tā nav ne nicināma, ne apsmejama - jo Dievs te līdzās radīšanai dod klāt savu svētību un daudz ko citu. Tādēļ nav manā varā mainīt savu dzimumu, tāpat arī dzīvot bez sievas. Savukārt, arī sievietes varā nav mainīt savu dzimumu un dzīvot bez vīra. Jo tas nav brīvs, patvaļīgs lēmums, bet gan nepieciešama, dabiska lieta, ka vīrietim vajag sievu un sievietei - vīru.

3. Jo šie Dieva vārdi: “Augļojieties un vairojieties!”, nav pavēle, bet gan kas vairāk nekā pavēle, proti, dievišķs darbs, kuru nav mūsu spēkos kavēt vai pamest novārtā, tas ir tikpat svarīgi kā tas, ka es esmu radīts par vīrieti un daudz svarīgāk nekā ēšana un dzeršana, [mājas] kopšana un tīrīšana, gulēšana un nomods. Vairošanās - tā ir iedzimta cilvēka īpašība, tāpat kā ķermeņa locekļi, kas tam nepieciešami. Tāpat kā Dievs nevienam nepavēl, lai viņš būtu vīrietis vai sieviete, bet gan viņus tādus rada - tā arī Viņš nepavēl tiem vairoties, bet gan rada viņus tādus, lai tie vairotos. Un, kaut arī kāds tam pretotos, tas tomēr ir nenovēršami un atrod savu ceļu netiklībā, laulības pārkāpšanā un slepenos grēkos - jo tā ir cilvēka daba, nevis brīva patvaļa.

4. Treškārt, no šīm radībām Dievs pats ir izdalījis triju veidu cilvēkus (Mt. 19:12): “Jo ir bezdzimuma cilvēki, kas tādi no mātes miesām. Un ir bezdzimuma cilvēki, ko citi padarījuši par tādiem. Un ir bezdzimuma cilvēki, kas paši sevi padarījuši par tādiem debesu valstības dēļ.” Bez šiem trim neviens cilvēks lai neiedrošinās dzīvot bez laulības. Un tas, kas nav šo triju minēto skaitā, lai domā tikai par laulības dzīvi, jo nekas cits tur nesanāks, citādi tu nepaliksi dievbijīgs, tas nav iespējams. Dieva vārds, kas ir tevi radījis un teicis: “Augļojies un vairojies!”- tas paliek un valda tevī, un tu nespēj no tā izvairīties, jebšu arī tev bez mitas nāksies šausmīgi grēkot.

5. Un lai tevi nemaldina tas, ka tu pret to esi devis desmit zvērestus, slēdzis derības un uzņēmis pienākumus dzelzs vai dimanta stiprumā. Jo tu nevari solīt, ka tu nebūsi vīrietis vai sieviete – un, kaut arī tu solītu, tā būtu nekam nederīga ģeķība, jo tu nespēj tam pretoties. Tikpat maz tu arī vari solīt, ka tu negribi augļoties vai vairoties, ja tu neatrodies triju iepriekš minēto cilvēku skaitā. Un, kaut tu arī to apsolītu, tā būtu nekam nederīga ģeķība, jo augļoties un vairoties- tas raksturīgs Dieva radībai un to mainīt nav tavā varā.

6. Te nu tu redzi, cik “noderīgi” ir visi klosteru zvērestī: neviens zēna vai meitenes zvērests nav derīgs Dieva priekšā, ja viņi nav to triju skaitā, kurus vienīgos pats Dievs ir izdalījis. Tādējādi pāvesta, mūku un mūķeņu pienākums ir atņemt savus zvērestus, ja viņi apjēdz, ka Dieva radība [kārtība] - augļoties un vairoties - viņos ir stipra un spēcīga, un viņiem nav nekādas varas ar kādu varmācību, likumu, pavēli, zvērestu pašiem kavēt šo Dieva kārtību. Bet ja viņi to kavē, tad esi drošs, ka viņi nepaliek šķīsti un viņiem nākas sevi aptraipīt ar netiklību un slepeniem grēkiem. Jo viņi nespēj pretoties Dieva vārdam un radībai paši sevī un viss notiek tā, kā to ir radījis Dievs.

7. Bet pirmie no trim minētajiem, ko Kristus sauc par “bezdzimuma cilvēkiem, kas tādi no mātes miesām,” ir tie, kurus dēvē par impotentiem. Viņi no dabas nav spējīgi augļoties un vairoties, viņi ir vēsi un vārgulīgi pēc dabas vai arī viņiem ir kāds cits miesīgs trūkums, līdz ar to viņi nav radīti laulības dzīvei- tādi atrodami gan vīriešu, gan sieviešu vidū. Tos mēs atstāsim mierā, viņus ir izdalījis pats Dievs un radījis tādus, ka pār viņiem nav nākusi svētība, lai viņi varētu vairoties, uz viņiem neattiecas vārdi: “Augļojieties un vairojieties!” Gluži tāpat, ja Dievs kādu cilvēku rada tizlu vai aklu, viņš ir atbrīvots no laulības, jo viņš nespēj ne staigāt, ne redzēt.

8. Par šādiem ļaudīm es reiz esmu rakstījis ieteikumu biktstēviem: ja atnāk kāds vīrs vai sieva un grib uzzināt, kā viņiem rīkoties, jo laulātais draugs nespēj pildīt savu laulības pienākumu, bet viņi paši nespēj atturēties, jo izrādās, ka Dieva radītajai kārtībai- vairoties - ir vara pār viņiem. Te viņi mani ir vainojuši, it kā es esot mācījis: ja kāds vīrs nespētu pietiekami apmierināt savas sievas kārumu, tad lai viņa skrien pie kāda cita. Bet lai melo šie aplamie mēlneši! Ir sagrozīti arī Kristus un apustuļu vārdi – kāpēc tad lai viņi nesagrozītu arī manējos? Gan viņi labi dabūs redzēt, kam tas nāks par sliktu!

9. Es esmu teicis tā: ja dūšīga sieva saņem laulībā nespēcīgu vīru, viņa nevar atklāti apņemt kādu citu un negrib arī pati apkaunot savu godu (jo pāvests bez kāda iemesla šeit prasa daudzas liecības un nevajadzīgas lietas), tad lai viņa saka savam vīram: redzi, mīļais vīrs, tu nespēj mani padarīt grūtu un esi pievilis manu jauno miesu, turklāt briesmās ir mans gods un dvēseles svētlaimība, un Dieva priekšā starp mums abiem nav laulības - atvēli man, lai man būtu slepena laulība ar tavu brāli vai tuvāko draugu, bet lai pēcnācējiem paliek tavs vārds, lai tava manta nenonāk svešā īpašumā, ļauj man tevi piekrāpt, tāpat kā tu bez manas gribas esi piekrāpis mani!

10. Tālāk es esmu teicis, ka vīra uzdevums ir to atļaut, gādājot par laulības pienākumu pildīšanu un bērnu radīšanu. Ja viņš to negrib darīt, tad viņai slepeni ir jādodas uz kādu citu zemi un tur jāapprecas. Tādu padomu es esmu devis tajā laikā, kad es vēl biju bikls. Bet tagad es gribētu dot daudz labāku padomu,- kā ieķerties vilnā tādām vīram, kas šādi savu sievu vazā aiz deguna. Tāpat arī sievietēm, lai gan tas notiek retāk nekā ar vīriem. Tas nekam neder, ka tādās lielās lietās, kas attiecas uz miesu, mantu, godu un svētlaimību, tik vieglprātīgi vazā savu tuvāko aiz deguna. Vajadzētu viņam likt par to godīgi samaksāt.

11. Otrie, kurus Kristus dēvē par bezdzimuma cilvēkiem, proti, tie, kuriem citi cilvēki ir atņēmuši dzimumu, rūnītie gaiļi,- ir nelaimīgi ļaudis. Jo, kaut arī viņi ir nederīgi laulībai, viņi nav brīvi no ļaunajām iekārēm un kļūst vēl kārāki uz sievietēm nekā iepriekš un pilnīgi bābiski, viņiem klājas kā sakāmvārdā: dziedāt allaž grib tas, kas dziedāt nemāk. Tā arī viņi tiek mocīti, ka viņi labprāt atrodas līdzās sievietēm un tomēr nekā nespēj. Tagad arī tos liksim mierā, jo viņi, lai gan ar varmācību, tomēr ir atstādināti no dabiskās kārtības: augļoties un vairoties.

12. Trešie ir augstie, bagātie gari, kurus ieskauj Dieva žēlastība, viņi no dabas un miesas spējām ir derīgi laulībai un tomēr labprātīgi dzīvo bez laulības. Viņi saka: es labi varētu stāties laulībā, bet es pēc tā nealkstu. Es labāk gribu darboties pie

debesu valstības, tas ir, Evaņģēlija lietās, un vairot garīgos bērnus. Tādi ir retums, un starp tūkstošiem tāds ir varbūt tikai viens. Jo tie ir Dieva īpašie brīnumdarbi, pēc kuriem nevienam pašam nav jātīko, ja vien Dievs īpaši viņus neaicina, kā, piemēram, Jeremiju, vai arī viņos ir tik varena Dieva žēlastība, ka šiem Dieva vārdiem, “augļojieties un vairojieties,” nav pār viņiem varas.

13. Bet sakarā ar šiem trejādajiem bezdzimuma cilvēkiem velns ar ļaunu palīdzību ir piemānījis Dievu un ir atradis daudzus, kurus viņš ir atrāvis no dievišķās un dabiskās kārtības, proti, viņi ir saistīti ar zirnekļa tīkliem, tas ir, cilvēku likumiem un svinīgajiem zvērestiem, pēc tam ieslēgti aiz daudzām dzelzs atslēgām un restēm. Tas ir ceturtais veids pretoties dabai, ka viņi neaugļojas un nevairojas, pretojoties Dieva iestādītajam darbam un kārtībai. Gluži kā mūsu rokās un mūsu spēkos būtu - saglabāt jaunavību kā kleitas un kurpes. Bet, ja ar dzelzs restēm un atslēgām varētu pretoties Dieva radībai un vārdam, es domāju, arī mēs gribētu aizlikt sev priekšā tik biezas un lielas dzelzs restes, lai no sievietēm taptu par vīriem vai no cilvēkiem - par akmeņiem un kokiem. Tas ir velns, kas ar šīm nabaga radībām ļauni spēlējas un tā remdina savas dusmas.

14. Ceturtkārt, aplūkosim personas, kuras savā starpā var stāties laulībā, lai būtu redzams, ka man nav ne prieka, ne patikas par laulības sairšanu, kad vīrs un sieva izšķiras. Jo pāvests savās garīgajās tiesībās ir izdomājis astoņpadsmit dažādus iemeslus, lai vērstos pret laulību un to sarautu. Gandrīz visus no tiem es noraidu un nolādu. Un, patiesi, viņš arī pats tos tur cieši un stingri līdz tam brīdim, kad atceļ tos par zeltu un sudrabu; šie iemesli tādēļ arī ir atrasti, lai kļūtu par zelta tīkliem un dvēseļu valgiem (2. Pēt. 2:13, 14). Bet, lai viņu ģeķība nāktu dienas gaismā, aplūkosim visus šos astoņpadsmit iemeslus vienu pēc otra.

15. Pirmais iemesls ir asinsradniecība. Šeit viņi ir aizlieguši laulību līdz trešajam un ceturtajam augumam. Ja nu tev nav naudas, tad tu nevari ņemt par sievu savu māsīcu trešajā un ceturtajā augumā, vai arī tev no tās jāaiziet, ja tu viņu esi apprecējis, kaut arī Dievs tev to atļauj. Bet, ja tev ir nauda, tev tas ir atļauts, jo šie andelmaņi tirgojas ar svešām sievietēm. Ja nu tu spēj aizstāvēties pret šo tirāniju, tad es tev uzskaitīšu personas, ar kurām Dievs ir aizliedzis stāties laulībā (3. Moz. 18 :7- 18), proti:

mana māte,
mana pamāte,
mana māsa,
mana pusmāsa,

mana bērna īstā vai arī pusmāsa,
mana tēva māsa,
manas mātes māsa.

No šīm personām es nedrīkstu apprecēt nevienu. No tā izriet, ka brāļa un māsas bērni var dzīvot kopā laulībā dievišķi un kristīgi, tāpat arī, mana sieva var būt manas pamātes māsa. Tāpat mana sieva var būt mana brāļa vai māsas meita, kā Ābrahāmam bija Sāra.

16. Šīs personas nav aizliegtas Dieva priekšā, jo Dievs neskaita augumus, kā to dara juristi, bet gan skaita pašas personas. Citādi iznāk tā: tēva māsa un brāļa meita ir no viena auguma, tādējādi man vajadzētu apgalvot, ka es vai nu nedrīkstu apprecēt sava brāļa meitu, vai arī drīkstu apprecēt sava tēva māsu. Dievs nu tēva māsu ir aizliedzis un brāļa meitu nav aizliedzis, bet viņas taču ir vienā paaudzē. Spriežot pēc Rakstiem, tik stingri nav bijušas aizliegtas laulības arī ar dažādām pusmāsām. Jo Tamāra, Absaloma māsa, uzskatīja, ka viņa var būt sieva savam pusbrālim Amnonam (2. Sam. 13:13).

17. Otrs pāvestiešu “iemesls” ir svaiņi un svaines. Arī šeit viņi ir noteikuši četrus augumus, tā ka es pēc savas sievas nāves nevaru atkal stāties laulībā ar viņas radiem, kur manas sievas radniecība iesniedzas trešajā un ceturtajā augumā, protams, ja vien man nenāk talkā nauda. Bet Dievs ir aizliedzis man laulāties ar šādām personām, proti:

mana tēva brāļa sievu,
mana dēla sievu,
mana brāļa sievu,
manu pusmāsu,
mana audžudēla vai audžumeitas bērniem,
manas sievas māsu, kamēr ir dzīva mana sieva.

Šīs personas es nedrīkstu iegūt sev par sievu, pārējās drīkstu un man par to nav jāmaksā nauda; proti, es drīkstu apprecēt manas līgavas vai sievas māsu pēc viņas nāves, manas sievas brāļa meitu, manas sievas brālēna meitu un visas manas sievas brāļa vai māsas meitas, kā arī viņas māsīcas. Bet, ja kāds vīrs mirst bez mantiniekiem, tad, atbilstoši Vecajai Derībai, viņa sievai ir jāiet pie viņa tuvākā drauga, lai radītu savam vīram mantinieku. Tas nu tagad vairs nav pavēlēts, taču nav arī aizliegts.

18. Trešais “iemesls” ir garīgā radniecība, proti, ja es kādu meiteni turētu rokās Kristībā vai arī nestu viņu pie svaidsīšanas, tad ne es, ne mans dēls nedrīkst ņemt

par sievu ne viņu, ne viņas māti, ne viņas māsu, ja vien pie rokas nav krietnas, brangas naudas. Tā taču ir tīrākā ģeķība un māžošanās, kas izdomāta tikai naudas dēļ un, lai samulsinātu sirdsapziņu. Saki man, kas tad ir vairāk – saņemt Kristību pašam vai piedalīties [palīdzēt] tajā? Tā nu es nedrīkstētu apprecēt nevienu kristīgu sievu, tāpēc ka visas kristītās sievietes visiem kristītajiem vīriešiem ir garīgās māsas ar vienādu Kristību, Sakramentu, ticību, Garu, Kungu, Dievu un mūžīgo mantojumu.

19. Kāpēc tad pāvests arī nenosaka, lai neviens vīrs nepatur savu sievu, ja viņš tai ir mācījis Evaņģēliju? Jo tas, kas māca otru, ir viņa garīgais tēvs, kā Sv. Pāvils (1. Kor. 4: 15) lepojas, ka viņš ir visu korintiešu tēvs un saka: “Es jūs esmu, Evaņģēliju sludinādams, dzemdinājis Kristū Jēzū.” Tādējādi ne viņš, ne kāds apustulis Korintā nevarētu apprecēt nevienu sievieti, jo viņi taču tur mācīja un kristīja ikvienu cilvēku.

20. Tādēļ atmetīsim ģeķības un, ja tu gribi, tad precies, Dievs dod, vai tā būtu kūma, kūmas meita, māsa utt. un šo izgudroto, mantkārīgo iemeslu neņem vērā! Ja tevi netraucē fakts, ka meiča ir kristiete, tad vēl jo mazāk lai tevi traucē tas, ka tu viņu esi kristījis, mācījis un turējis rokās Kristībā. Bet īpaši izvairies no mērķaķu spēles ar svaidīšanu, tās ir tīrās blēņas un meli. Es pieļauju, lai notiek svaidīšana, bet ar nosacījumu, ka Dievs par to nekā nav teicis, nekā par to arī nezina, un tie ir meli, ko šajā sakarībā apgalvo bīskapi. Viņi izsmej mūsu Dievu, apgalvodami, ka svaidīšana esot Dieva sakraments, un tā taču ir pašu cilvēku izdoma.

21. Ceturtais “iemesls” ir pasaulīgā radniecība, proti, ja kāds svešs bērns tiek pieņemts par dēlu vai meitu, tad viņi pēc tam nevar precēties ar šī vīra vai sievas bērniem jeb pasaulīgajiem brāļiem un māsām. Arī tās ir cilvēku blēņas un nav nekā vērtas. Tāpēc es uzskatu, tu vari darīt, kā tev tīk. Tā nav ne tava māte, ne tava māsa Dieva priekšā, jo tu esi no svešām asinīm. Taču arī šis “iemesls” kalpo peļņai un ienes naudu- tāpēc arī pasaulīgā radniecība ir aizliegta.

22. Piektais “iemesls” ir neticība, proti, ka es nevaru ņemt par sievu turcieti, jūdieti vai ķeceri. Mani izbrīna tas, ka negantie tirāni paši sirdī nekaunas tik atklāti nostāties pret Pāvila skaidro tekstu (1. Kor. 7: 13), kad viņš saka: “Un, ja kādai sievietei ir neticīgs vīrs un tas vēlas ar viņu kopā dzīvot, tad viņai to nebūs atstumt.” Un Sv. Pēteris (1. Pēt. 3: 1) saka: “Sievās, esiet paklausīgas saviem vīriem, lai, ja arī kādi neklausā vārdiem, tie ar sievu dzīvi bez sludināšanas tiktu iegūti,” kā to darīja Monika, Sv. Augustīna māte.

23. Tāpēc zini, ka laulība ir tāda pati ārēja, miesīga lieta kā citas pasaulīgās nodarbes. Kā es drīkstu kopā ar pagānu, jūdu, turku, ķeceri ēst, dzert, gulēt, iet, jāt,

iepirkties, sarunāties un tirgoties, tā es ar viņiem varu arī stāties un palikt laulībā. Un nebēdā nenieka par ģeķu likumiem, kuri to aizliedz. Katrā ziņā atrodas kristieši, kas iekšēji ir ļaunāki savā neticībā (un tādu ir lielākā daļa) nekā kāds jūds, pagāns, turks vai ķeceris. Pagāns ir tikpat labi Dieva radīts labs vīrs un sieva kā Sv. Pēteris, Sv. Pāvils un Sv. Lūcija, nemaz nerunājot par kādu šķietamu, viltus kristieti.

24. Sestais “īemesls” ir *Crimen*, netikums. Te viņi nav vienisprātis, kādi netikumi ir jāņem vērā. Bet īstenībā to ir tikai trīs: ja vīrs pieguļ kādu meitu, tad viņš nevar ņemt par sievu viņas māsu vai māsīcu; otrkārt, kas pārkāpj laulību ar kāda cita sievu, tas pēc viņas vīra nāves nevar viņu precēt; treškārt, ja kāds precēts vīrs vai sieva, mīlot kādu citu, nonāvē savu laulāto draugu, tad pēc tam ar viņu nevar stāties laulībā. Tā ir ģeķību ģeķība - netici pāvestiešiem, un neapmulsti, viņus dīda velns! Netikumi un grēki ir jāsoda, bet ar citādiem sodiem, nevis ar laulības aizliegšanu. Tādēļ neviens netikums vai grēks nekavē laulību. Dāvids pārkāpa laulību ar Batsebu, Ūrijas sievu, un turklāt bija vainojams viņas vīra nāvē, tā ka viņam bija abi šie netikumi - taču viņš nedeva pāvestam nekādu naudu un ņēma Batsebu sev par sievu un ar viņu piedzemdēja ķēniņu Salamanu (2. Sam. 11: 14, 27).

25. Šo jautājumu ir jāapskata plašāk. Viņi, šie “gudrie ļaudis”, izdala arī šādu gadījumu: vīrs grēko ar savas sievas māti vai māsu - tas būtu netikums pirms laulības, kas to kavētu vai izjauktu, bet nu tas notiek pēc laulības un laulību nevar lauzt sievas dēļ, kas pie notikušā nav vainīga - tad tomēr šim vīram ir noteikts sods, lai viņš guļ līdzās savai sievai un viņam nav varas viņai prasīt pildīt laulības pienākumu. Redzi nu, ko velns ar saviem ģeķiem izdara laulības lietās, viņš noliek vīru un sievu līdzās un saka: lai viņi nebūtu vīrs un sieva, viņš noliek kopā salmus un uguni un pavēl - tiem nebūs degt! Ja kaut desmito daļu no šīs pavēles attiecinātu uz pašu pāvestu, kā gan viņš tad trakotu un plosītos un kliegtu par varmācību un netaisnību! Nost ar lielajiem ģeķiem! Paliksim pie tādas laulības, kādu to ir nolīcis Dievs, sodīsim grēkus un netikumus ar citiem sodiem, nevis ar laulības laušanu un jauniem grēkiem.

26. Septīto “īemeslu” viņi dēvē par *publica honestas*, goddevību - proti, ja mana līgava nomirst, pirms es viņu pārvedu mājās, tad es nedrīkstu ņemt par sievu viņas māsu līdz pat ceturtajam augumam tāpēc, ka pāvestam šķiet un rādās sapņos, ka būtu jauki un godājami, ja es to nedarītu. Bet, ja es viņam iedodu naudu, tad goddevība vairs neko nenožīmē. Bet iepriekš tu esi dzirdējis, ka es pēc sievas nāves varu laulāties ar savas sievas māsu un visām viņas radniecēm, izņemot viņas māti un meitu- pie tā arī paliec un met ģeķības pie malas.

27. Astotais ir zvērests, proti, laulāties nedrīkst tas, kas ir zvērējis šķīstību klosterī vai ārpus klosterā. Šeit es iesaku, ja tu gribi apsolīt ko prātīgu, tad apsolies pats sev nenokost degunu, šo solījumu tu spēj turēt. Bet, ja zvērests ir noticis, tad tu jau iepriekš esi dzirdējis: tev pašam ir jājūt, vai tu esi to triju skaitā, kurus Dievs ir izdalījis. Ja tu to nejūti, tad atmet zvērestu un klosteri un labi žigli piebiedrojies saviem dabas biedriem un stājies laulībā. Jo tavš zvērests ir pretrunā ar Dieva pavēli un nekam neder. Saki tā: es esmu solījis to, kā man nav un kas nav manējais.

28. Devītais “iemesls” ir pārpratums: ja es tiktu salaulāts ar Katrīnu un man par sievu iedotu Barbaru, kā tas notika Jēkabam ar Leu un Raheli. Šādu laulību var lauzt un precēties ar izredzēto līgavu.

29. Desmitais iemesls ir *Conditio*, nosacījums: ja es gribu laulāties ar sievieti, uzskatīdams, ka viņa ir brīva, bet pēc tam atklājas, ka viņa ir precēta,- arī tas nav pieļaujams. Bet es uzskatu, ja tā būtu kristīga mīlestība, šo lietu vīrs viegli varētu labot, tā nebūtu nekāda lielā nelaime. Šīs abas lietas arī nekad nenotiek vai arī notiek ļoti reti un tās labi var apkopot vienā “iemeslā”, proti, pārpratumā.

30. Vienpadsmitais ir svētā iesvaidīšana, proti, ka plīks galvas vidus un mīļotā svaidīšanas eļļa ir tik “iespaidīgi”, ka tie sagrauj laulību un no vīrieša neiznāk nekāds vīrs. Tādējādi subdiakonam, evaņģēlistam [pāvesta diakonam] un priesterim ir jādzīvo bez laulības, lai gan Sv. Pāvils ir noteicis, ka viņi var un viņiem jābūt laulātiem (1. Tim. 3:2, Tit. 1: 6). Bet par šo tēmu es cituviet esmu rakstījis tik daudz, ka šeit nav nepieciešams to atkārtot. Jo viņu ģeķība ir pietiekami celta gaismā un ir labi redzams, ko šis aizliegums ir panācis iesvaidīto vidū.

31. Divpadsmitais iemesls ir piespiešana, ja man pret paša gribu ir jāņem par sievu Grietu un mani uz to piespiež vecāki vai arī pasaulīgā vara. Tā, bez šaubām, nav nekāda laulība Dieva priekšā. Bet šādu piespiešanu taču nevajag pieļaut un šim cilvēkam ir jābēg projām no šīs zemes, lai viņš savu meiteni vai sievu nevazātu aiz deguna un nepiekrāptu, jo viņš nevar aizbildināties ar to, ka viņu uz to piespieda. Neļauj sevi piespiest aizvainot savu tuvāko un drīzāk atdod dzīvību nekā vērsies pret savu mīlestību. Jo diezin vai tu gribētu, ka tevi kāds tā aizskartu, vai viņš būtu uz to piespiests vai ne. Tāpēc Dieva priekšā nebūs drošs tas cilvēks, kas tā novēršas no savas mīlestības. Mīļlais, ja tevi kāds piespiestu mani apzagt vai nonāvēt, vai tādēļ tas būtu taisni darīts? Kāpēc tad tu pakļaujies piespiešanai, kura spiež tevi rīkoties pret Dieva pavēli un tavu tuvāko? Taču tava mīļotā meitene noteikti ir bez vainas, jo tu viņu pamet bez viņas ziņas un gribas, kā mēs to vēlāk dzirdēsim.

32. Bet ko darīt tad, ja kāds vīrs tiek pieķerts ar meiču, un viņas radi, piedraudot ar cirvi, pieprasa laulības? Vai tāda piespiešana ir spēkā? Šāda piespiešana nav spēkā, jo meita pati redz, ka tā ir piespiešana un viņa netiek piekrāpta. Tomēr būtu taisnīgi, ja viņu piespiestu šo meitu paturēt, tādēļ ka viņš to ir samaitājis. Jo tā ir rakstījis arī Mozus: ” [...] ja kāds meitu pieviļ, kas nav vēl saderināta, un viņš ar to guļ, tad tas lai to sev atpērk par sievu. Bet, ja viņas tēvs liegtos viņam to dot par sievu, tad lai viņš samaksā līgavas naudu” (2. Moz. 22: 16, 17).

33. Trīspadsmitais ir saistības, ja es apsolu precēt vienu meiču un pēc tam ņemu par sievu citu. Tā ir izplatīta un parasta lieta, kurā daudz kas ir jāpārbauda.

Pirmkārt, ja šāda saderināšanās notiek bez tēva un mātes vai aizbildņu ziņas un gribas, tad jāpaliek pie meitas tēva gribas. Jo, kaut arī meita tiek piekrāpta, tā tomēr ir viņas vaina, viņai būtu jāzina, ka bērniem ir jāpakļaujas un jāklausa vecākiem, un nav jāsaderinās bez viņu ziņas. Tādējādi ar vecāku varu un paklausību tai beigtos un tiktu atmesti visi slepenie zvēresti, kuri nes tik daudz posta. Bet, ja tas nenotiek bez vecāku ziņas, tad, es uzskatu, viņam ir jāpaliek pie pirmās līgavas, jo viņš ir tai solījies un vairs nepieder pats sev, tāpēc viņš nevar apsolīt citai to, kas vairs nav viņa un pieder pirmajai meitai. Bet, ja viņš tomēr aiziet pie otrās meitas un viņiem dzimst bērni, tad lai viņš tur arī paliek. Jo, ja viņš tad atgriežas pie pirmās līgavas, arī otrā līgava ir piekrāpta un nonākusi lielākā postā nekā pirmā. Tādēļ viņš ir apgrēkojies pret abām meitām, bet pirmā var vieglāk pārciest savus zaudējumus, jo viņai vēl nav bērnu. Tādēļ viņai mīlestības dēļ ir jāatkāpjas otrās priekšā un jāņem par vīru kāds cits. Jo viņa ir brīva, tāpēc ka viņš to ir pametis un atdevis sevi citai. Taču šādu vīru vajadzētu sodīt un likt viņam nožēlot izdarīto grēku.

34. Četrpadsmitais iemesls ir skarts jau iepriekš: ja vīrs vai sieva nav spējīgi laulības dzīvei. Tas ir vienīgais godīgais iemesls starp šiem astoņpadsmit, kuri izjauc laulību. Lai gan arī šeit tomēr ir daudz nevajadzīgu nosacījumu un likumu, kuri jāņem vērā, lai pie šiem tirāniem šķirtu laulību.

35. Bez tā visa ir vēl četri iemesli: bīskapa aizliegums laulāties, aizliegtais laulību laiks, redzes un dzirdes vājums vai trūkums - par tiem tagad nav vajadzības runāt, jo tās ir neiedomājamas, tizlas bezkaunības, ka bīskaps var man liegt sievu, noteikt laiku laulībām vai arī ka aklais un mēmais nevar stāties laulībā. Tāpēc sprediķa pirmajā daļā šoreiz pietiks ar šo māžošanas.

II DAĻA.

Kādas laulības var šķirt.

36. Es zinu trīs iemeslus, kuru dēļ var izšķirt vīru un sievu. Pirmais ir minēts jau iepriekš: ja vīrs vai sieva nav spējīgi laulībai savas miesas vai savas dabas dēļ. Kā tas var notikt, par to jau ir pietiekami sacīts.

37. Otrs iemesls ir laulības pārkāpšana. Par to pāvesti ir klusējuši, tāpēc mums ir jāpaklausa Kristus (Mt. 19: 4) - kad jūdi Viņam jautāja, vai vīrs var pamest savu sievu kura katra iemesla dēļ, Kristus atbildēja: "Vai neesat lasījuši, ka Radītājs iesākumā tos radījis kā vīru un sievu un sacīja: tādēļ cilvēks atstās tēvu un māti un pieķersies pie savas sievas; un šie divi būs viena miesa? Tā tad viņi nav vairs divi, bet viena miesa; ko nu Dievs ir savienojis, to cilvēkam nebūs šķirt. Tie saka Viņam: "Kā

tad Mozus ir pavēlējis dot šķiršanās rakstu un šķirties? “ Viņš saka tiem: “Mozus jums atļāva šķirties no savām sievām jūsu cietsirdības dēļ”, bet no iesākuma tas tā nav bijis. Es jums saku: kas no savas sievas šķiras, ja ne nešķīstības dēļ, un prec citu, tas pārkāpj laulību; un, kas atšķirtu prec, tas pārkāpj laulību” “.

38. Šeit tu redzi, ka Kristus laulības pārkāpšanas dēļ šķir vīru un sievu, lai tas, kas ir nevainīgs, varētu mainīt dzīves biedru. Jo ar saviem vārdiem - tā ir laulības pārkāpšana, kad viens apņēma citu sievu un pameta pirmo, ja ne netiklības dēļ - Kristus pietiekami paskaidro, ka laulību nepārkāpj tas, kas ņem otru sievu un pameta pirmo viņas netiklības dēļ. Bet jūdi pameta savas sievas visdažādāko iemeslu dēļ, kad vien gribēja, kaut arī tur nebija nekādas nešķīstības. Tas bija tik nelāgi, ka jūdiem pašiem tas šķita par daudz. Tāpēc tie Kristum prasīja, vai tā rīkoties ir taisni, un kārdināja Viņu, ko Viņš teiks par Mozus bauslību. Jo Mozus bauslībā Dievs deva divējādas kārtības un likumus. Dažus garīgos, kas mācītu dievbijību Dieva priekšā, piemēram, mīlestību un paklausību. Kas nu turēja šos baušļus, tie neatstūma no sevis savas sievas un nekad nelietoja šķiršanās rakstus, pacieta un panesa savu sievu tikumus. Bet daži bija pasaulīgie baušļi to ļaužu dēļ, kas neturēja garīgos baušļus, lai arī viņiem tiktu noteikts kāds mērs, ar kuru viņi tiktu ierobežoti, un pilnīgi visu nedarītu, vadoties pēc savas pārdrošības, vai vēl ko ļaunāku. Tā Viņš tiem pavēlēja: ja viņi nevar paciest savas sievas, lai viņi tās nenonāvē vai kā citādi nesagādā tām pārāk daudz ciešanu, bet gan lai šķiras no tām ar šķiršanās rakstu. Tādēļ šis bauslis nav derīgs kristiešiem, kuriem ir jādzīvo, ievērojot garīgo kārtību. Bet, ja daži ar savām sievām dzīvo nekristīgi, tomēr būtu labi, ka viņiem ļautu izmantot šo bausli tajā ziņā, ka viņi nav uzskatāmi par kristiešiem, kā tas arī patiesībā ir.

39. Tā nu mēs esam noskaidrojuši, ka laulības pārkāpšanas dēļ laulātie viens otru var pamest. Tā arī saka Salamans (Sal. pam. 6: 32): “ Bet kas ar cita sievu laulību pārkāpj, tas ir neprātis.” Un par to mums ir Jāzēpa piemērs (Mt. 1: 19), kuru cildina evaņģēlists: viņš ir bijis taisns tādēļ, ka nav darījis kaunu savai sievai Marijai, bet ir gribējis to slepus atstāt, kad redzēja, ka sieva bija grūta. Līdz ar to mums jāsaprot, ka uzslavas cienīgs ir tas, kas atstāj laulības pārkāpēju. Lai gan vīrs, ja laulības pārkāpšana ir slepena, ir tiesīgs rīkoties divējādi. Pirmkārt, savu sievu slepus un brālīgi nosodīt un paturēt pie sevis, ja viņa grib laboties. Otrkārt, to atstāt, kā to gribēja darīt Jāzeps. Un tāpat, savukārt, var rīkoties arī sieva. Šie divi sodi ir kristīgi un uzteicami.

41. Ja tu nu jautā, kas notiek ar otru laulāto, ja arī viņš varbūt nevar saglabāt savu šķīstību? Atbilde: tāpēc Dievs savā bauslī ir pavēlējis laulības pārkāpējus nomētāt ar akmeņiem, tādējādi šis jautājums ir lieks. Tā arī pasaulīgajam zobenam un valdībai ir jānonāvē laulības pārkāpēji- jo tas, kas pārkāpj savu laulību, jau pats ir izšķīries un uzskatāms par mirušu cilvēku. Tāpēc otrs laulātais, ja viņš pastāv uz savu taisnību un negrib izrādīt žēlastību, varētu meklēt sev citu dzīvesbiedru, it kā viņa laulātais draugs būtu miris. Bet, ja valdība ir tūlīga un nolaidīga, un nesoda [nenonāvē] netikļus, laulības pārkāpējs var doties uz kādu svešu zemi un tur precēties. Bet būtu labāk, ja viņš būtu miris, nāvi viņam, lai izvairītos no ļauniem piemēriem!

42. Bet ikviens to apstrīdēs un teiks, ka tādējādi tiek dota vaļa visiem ļaunajiem vīriem un sievietēm skriet projām vienam no otra, un svešās zemēs nomainīt laulāto draugu. Man jāatbild: ko es šeit varu līdzēt? Tā ir valdības vaina - kādēļ viņi nenonāvē laulības pārkāpēju? Ja valdība to darītu, tad es nedrīkstētu dot šādu padomu. Tas ir mazākais no diviem ļaunumiem, proti, lai nenotiktu nešķīstība, ļaut laulības pārkāpējam apprecēties kādā citā zemē. Un ievēro, viņš arī Dieva priekšā ir drošs, tā kā viņam tiek atstāta dzīvība un tomēr viņš nespēj atturēties no kārdinājuma. Bet, ja pēc šī piemēra viens no otra skrien projām arī citi, lai skrien - viņiem nav tāda iemesla kā šim, jo viņi netiek ne padzīti, ne uz to piespiesti. Gan jau Dievs un viņu pašu sirdsapziņa savā laikā viņus atradīs. Kurš gan spēj pretoties visam ļaunumam?

43. Taču, ja valdība nenonāvē laulības pārkāpēju un otrs laulātais draugs grib viņu paturēt, tad viņš ir jānosoda atklāti, kristīgi, vadoties pēc Evaņģēlija un jāliek nožēlot grēkus - tā ir noteikts sodīt arī visus citus atklātos grēkus (Mt. 18: 15, 17). Jo cilvēks var saņemt trīs veidu sodus: 1) slepeno un brālīgo, 2) evaņģēlisko, atklāto, kas notiek visas draudzes priekšā, 3) pasaulīgās valdības sodu.

44. Trešais laulības šķiršanas iemesls ir tāds, ka viens laulātais pats nepilda savu laulību pienākumu un negrib būt kopā ar otru. Tā reizēm sastopama kāda ietiepīga sieva, kas staigā paceltu galvu un, kaut arī vīrs desmitreiz kristu nešķīstībā, viņa par to neliekas ne zinīs. Te vīram būtu laiks sacīt: ja tu negribi, tad lai to dara kāda cita! Ja to negrib sieva, tad lai nāk kalpone! Tā lai vīrs divas - trīs reizes viņu brīdina, ja tas nelīdz, tas jāsaka ļaudīm, lai atklāti būtu zināma viņas ietiepība un sieva tiktu nosodīta visas draudzes priekšā. Ja viņa arī tad nepakļaujas, tad atlaid viņu, ņem par sievu Esteri un pamet Vašti, kā to darīja ķēniņš Ahasvers (Est. 2: 17).

45. Te tev ir jābalstās uz Pāvila vārdiem (1. Kor. 7: 4,5): "Sievai nav noteikšana par savu miesu, bet vīram; un tāpat vīram nav noteikšana par savu miesu,

bet sievai. Neatraujieties viens otram, kā vien uz kādu laiku pēc pašu vienošanās”. Raugi, šeit Pāvils aizliedz atrauties vienam no otra, jo, apprecoties, laulātie viens otram nodod laulības kalpošanā savu miesu. Ja nu viens spirinās pretī un negrib pildīt laulību pienākumu, tad viņš atrauj savu miesu otram, kuram viņš šo miesu ir nodevis kalpošanā. Tā patiešām ir vēršanās pret laulības iestādījumu un tā sarauj laulību. Tādēļ šeit pasaulīgajai varai vajag ietiepīgo sievu piespiest vai arī nonāvēt. Ja viņi to nedara, tad vīram ir jādomā, ka viņam sievu ir nolaupījuši laupītāji un to nonāvējuši, un jālūkojas pēc citas sievas. Mums taču ir jāpacieš, ka kādam tiek atņemta viņa miesa - kāpēc tad mums nebūtu jāpacieš, ka kāda sieva pati sevi nolaupa vīram vai arī to izdara citi?

46. Bez šiem trim iemesliem ir vēl viens, kas ļauj šķirt vīru un sievu, bet ar nosacījumu, lai turpmāk viņi abi dzīvotu bez laulības vai arī atkal samierinātos. Iemesls ir šāds: ja vīrs un sieva nesader kopā nevis laulības pienākuma, bet kādu citu lietu dēļ. Par to runā Sv. Pāvils (1. Kor. 7: 10,11): “Bet laulātiem es pavēlu, tomēr ne es, bet Tas Kungs: sievai nešķirties no vīra, un ja tā ir atšķirusies, tad tai palikt neprecētai, vai izlīgt ar savu vīru; un vīram neatstumt sievu.” Par šādām sievietēm sūdzas arī Salamans savās pamācībās (Sal. pam. 5: 4,5) un saka: “Tās ir rūgtas kā vērmeles un asas kā abās pusēs griezīgs zobens. Viņas kājas virzās pazemē nāvei pretī, viņas gaitas noved kapa tumsā.” Tā ir sastopami arī palaidušies, mežonīgi, nepanesami vīri.

47. Ja otrs laulātais šeit ņemtu talkā kristīgo krietnumu un censtos pievārēt laulātā drauga ļaunumu, tas katrā ziņā būtu jauks, svētīgs krusts un pareizais ceļš uz debesīm. Jo šāds ļauns laulātais draugs taču pilda velna amatu un šķīstī otru cilvēku, ja vien otrais to spēj atzīt un panest. Bet, ja viņš to nespēj, tad, pirms nav izdarīts kas ļaunāks, lai labāk šķiras un dzīvo bez laulības visu mūžu. Bet, ja viņš gribētu aizbildināties, ka tā ir nevis viņa, bet gan otra laulātā vaina, un gribētu precēties ar kādu citu,- tas nav pieņemami. Jo viņam ir jāpacieš ļaunums un viņa krustu viņam var noņemt vienīgi Dievs, jo laulību pienākums nevar tikt atcelts. Te vietā ir sakāmvārds: kam patīk uguns, tam jāpacieš arī dūmi.

48. Ko darīt tad, ja laulātais draugs ir slims un nav derīgs laulības pienākumam: vai otrs tad nevar precēt citu? Nekādā ziņā ne - attieksmē pret viņu tev ir jākalpo Dievam un jāaprūpē slimais. Atceries, ka Dievs tev viņa personā ir sūtījis tavā mājā svētumu, ar kuru tev ir jāiemanto debesis. Svētīgs un vēlreiz svētīgs tu esi, ja tu atzīsti šo dāvanu un žēlastību, un šādi kalpo savam laulātajam draugam Dieva

dēļ. Bet, ja tu saki: jā, es nevaru noturēties,- tad tu melo. Ja tu kalposi savam laulātajam draugam ar visu nopietnību, atzīsi, ka viņu tev ir sūtījis Dievs, un pateiksies Viņam,- tad atstāj to Dieva ziņā, Viņš noteikti dos tev žēlastību, lai tev nebūtu jāpanes vairāk nekā tu spēj. Viņš ir pārāk uzticīgs, lai tev ar slimību laupītu tavu laulāto draugu un savukārt nemazinātu arī tavas miesas kārības, ja vien citādi tu uzticīgi kalpo savam slimniekam.

III DAĻA

Kā kristīgi un dievišķi dzīvot laulībā.

49. Treškārt, lai mēs par laulības dzīvi pateiktu arī kaut ko noderīgu dvēseļu svētlaimībai, tagad aplūkosim, kā kristīgi un dievišķi dzīvot laulībā. Daudzi grib noklusēt un atstāt novārtā laulības pienākumu skaidrošanu - kā tie būtu veicami un aizliedzami. Tā daudzi mācītāji - cūkas ir pietiekami nekaunīgi rosinājuši ļaudīs nepatiku pret šīm lietām. Bet daži tam nosaka arī īpašus laikus, svētās naktis utt. Es to atstāju tā, kā to ir noteicis Sv. Pāvils (1. Kor. 7: 9.): “Labāk iedoties laulībā nekā kaist kārībā”. Tāpat arī (1. Kor. 7: 2): “Bet netiklības novēršanas labā lai katram ir sava sieva, un katrai sievai savs vīrs”. Kaut arī kristīgajiem laulātajiem, kā raksta Pāvils tesalonīķiešiem (1. Tes. 4: 5), miesa jāglabā “ne kaislē un kārībā, kā to dara pagāni”, tomēr ikvienam ir pašam sevi jāpārbauda, lai viņš ar savu atturību nenonāk netiklības briesmās vai citos grēkos un neņem vērā svētās dienas, darba dienas vai citus miesīgus iemeslus.

50. Bet visvairāk aplūkosim to, kāpēc laulību kārtai ikviena cilvēka [uztverē] ir tik nelaba slava. Ir daudzas pagāniskas grāmatas, kurās ir aprakstīti vienīgi sievu netikumi un nepatika pret laulību, tā ka dažs labs ir domājis: ja arī tava sieva būtu pati gudrība, tomēr nevajadzētu precēties. Reiz kādam romiešu padomniekam nācās rosināt jaunos puīšus apņemt sievas, jo pilsētai vajadzēja daudz ļaužu nemitīgā kara dēļ. Tad viņš, starp citu, teica šādus vārdus: mīļie puīši, ja mēs varētu dzīvot bez sievām, tad mēs būtu izvairījušies no lielas nelaimes. Bet, tā kā bez viņām nedzimst bērni, tad precieties utt. Šādu runu daži nopēla kā neprasmīgu, un puīši ar to tika vienīgi vēl vairāk nobiedēti. Bet citi teica: tā kā Metells bija krietns vīrs, viņš būs runājis pareizi, jo godīgam vīram ir jāsaka patiesība bez bailēm un liekulības. Tā viņi nosprieda, ka sieva ir nepieciešams ļaunums un neviena māja nav bez šī ļaunuma. Tie ir neprātīgi pagānu izteikumi, viņi nezina, ka vīrietis un sieviete ir Dieva radības, un tādējādi nozākā Viņa vārdu - it kā vīrietis un sieviete būtu radušies nejauši. Man gan

šķiet, ja grāmatas rakstītu sievietes, tad viņas par vīriešiem rakstītu to pašu. Bet to, ko viņas nav uzrakstījušas, to viņas tomēr savā starpā sūdzas un klačojas.

51. Vēl ik dienas arī sastopami vecāki, kas aizmirst paši savas vājības, kas ir pieēdušies miltus kā peles, attur savus bērnus no laulības kārtas un rosina kļūt par mūkiem un mūķenēm: viņi aizbildinās ar laulību dzīves grūtībām un ļaunajām dienām, un tādējādi savus pašu bērnus aizved pie velna (kā mēs to diendienā redzam), sagādājot viņiem labas dienas miesai un elli dvēselē. Tāpēc, kad Dievam nācās paciest šādu zaimošanu no pagānu puses, Viņš arī tiem atlīdzināja (par to raksta Pāvils (Rom. 1: 26, 27)) un lika viņiem ieslīgt netiklībā, nešķīstās kaislībās, līdz viņi turpmāk ielaidās nevis ar sievām, bet zēniem un nesaprātīgiem kustoņiem. Savukārt arī sievas apkaunoja pašas sevi un ielaidās ar citām - kā pagāni nozākāja Dieva darbu, tā arī Viņš deva tiem aplamu prātu, par ko arī visbezkaunīgākajā veidā ir pierakstītas pilnas pagānu grāmatas.

52. Lai nu mēs neizturētos tik akli, bet gan rīkotos kristīgi, tad vispirms ir stingri jāturas pie tā, ka vīrietis un sieviete ir Dieva darbs. Tev ir jāsavaldā sava sirds un mute, nav jānozākā Viņa darbs un jādēvē par ļaunu tas, ko Dievs pats ir nodēvējis par labu. Viņš zina labāk par tevi pašu, kas ir labs un tev noderīgs, kā Viņš saka (1. Moz. 2: 18): “Nav labi cilvēkam būt vienam; Es darīšu tam palīgu, kas atbilstu viņam.” Te tu redzi, ka Dievs sievieti dēvē par palīgu. Bet, ja tu tur saskati ko citu, tad tā noteikti ir tava vaina, ka tu nesaproti Dieva vārdu un darbu, nedz arī tici tiem. Raugi, ar šo teicienu Dievs apklusina visus, kas sūdzas un zākā laulību.

53. Tāpēc jaunie puisi lai pielūko, ka lasot pagānu grāmatas un klausoties parastās sūdzības, viņi nesasmeļas indi. Jo velnam netiek laulību dzīve, tāpēc ka tas ir Dieva darbs un Viņa labā griba. Tāpēc velns pasaulē ir pamudinājis tik daudz klaigāt un rakstīt pret laulībām, lai atbaidītu ļaudis no dievišķas dzīves un noķertu viņus netiklības un slepeno grēku tīklos, tā ka man šķiet, arī Salamans, kaut arī viņš bieži nopeļ ļaunās sievietes, tomēr nostājas pret šādiem Dieva zaimotājumiem (Sal. pam. 18: 22): “Kas atrod sev laulātu draudzeni, tas atrod sev tiešām ko labu un var līksmoties, ka žēlastības dāvanu dabūjis no Tā Kunga.” Kas ir šī žēlastības dāvana, to mēs redzēsim tālāk.

54. Par laulību pasaule saka: īslaicīgs prieks un ilga nepatika. Bet lai tik pasaule runā kā grib - tas, ko rada un grib Dievs, pasaules acīs allaž būs izsmieklis. Bet to, kāda līksme un prieks ir dzīvē bez laulības, es domāju, pasaule vislabāk saskatīs savā sirdsapziņā. Tās ir pilnīgi dažādas lietas - dzīvot laulībā un atzīt laulību dzīvi.

Kas ir laulājies un neatzīst laulību, tas nekad nedzīvos laulībā bez nepatikas, pūlēm un posta, viņam nāksies sūdzēties un zaimot, kā to dara pagāni un nesaprātīgi, akli cilvēki. Bet kas laulību atzīst, tam ir liksme, mīlestība un nemitīgs prieks, kā saka Salamans: “Kas atrod sev laulātu draudzeni, tas atrod sev tiešām ko labu” utt. Bet tie ir ļaudis, kas to atzīst, kas stingri tic, ka Dievs pats ir iestādījis laulību un nolīcis vīrietim un sievietei būt kopā, lai radītu bērnus un rūpētos par tiem. Jo viņiem ir Dieva vārds, par kuru viņi ir droši, ka tas nemelo (1. Moz. 1: 31). Tāpēc arī viņi ir droši, ka Dievam šī kārtā ir tīkama pati par sevi ar visām tās lietām, darbiem, ciešanām un visu, kas tajā ir. Saki nu man, kur cilvēka sirds var iemantot vēl lielāku labumu, prieku un liksmi nekā Dievā, ja ir droši zināms, ka šāda kārtā, dzīve un darbi ir Dievam tīkami?

55. Redzi, tas nozīmē - atrast sievu. Daudziem ir sievas, bet maz ir tādu, kas atrod sievu. Kāpēc? Viņi ir akli un nespēj ielāgot, ka tas ir Dieva darbs un Dievam tīk, lai viņš dzīvotu un darbotos kopā ar sievu. Ja viņi to apjēgtu, tad neviena sieva viņiem nekļūtu tik nīstama, ļauna, neprasmīga, nožēlojama un slimā, lai viņi laulībā neatrastu savu sirdsprieku, tāpēc ka viņi allaž varētu cildināt Dievu, Viņa darbu, radību un gribu. Un redzot, ka tā ir viņu mīļā Dieva labpatika, viņi varētu iemantot mieru ciešanās, tīksmi nepatikā, prieku bēdās, tāpat kā martīri savās ciešanās. Mūsu kļūda ir vienīgi tā, ka mēs par Dieva darbu spriežam pēc savām jūtām un uzlūkojam nevis Viņa gribu, bet gan savas vēlmes. Tāpēc mēs nespējam atzīt Viņa darbus, samaitājam to, kas ir labs un ļaujамies nepatikai tur, kur jābūt priekam. Nekas, pat nāve, nav tik ļauns, lai nekļūtu salds un patīkams, ja vien es esmu drošs, ka tas ir Dievam tīkami. Tūliņ tad seko Salamana vārdi (Sal. pam. 18: 22): “...tas var liksmoties, ka žēlastības dāvanu dabūjis no Tā Kunga.”

56. Redzi nu, kad gudrā padauza, dabīgais prāts, kuram tieksmē būt gudrākiem par citiem, ir klausījuši pagāni, uzlūko laulību dzīvi, tad tas sarauc degunu un saka: ak, man nāksies midzināt bērnu, mazgāt autiņus, klāt gultiņu, ostīt nelāgas smakas, naktī būt nomodā, gaidīt viņa brēkšanu, ārstēt viņa tulznas un kreveles, turklāt rūpēties par sievu, viņu apgādāt un strādāt - te rūpes, tur rūpes, te darbs, tur darbs, un kas tad rada vēl vairāk nepatikas un pūļu kā laulību kārtā – vai tad man ir jādodas tādā gūstā? O, tu, nožēlojamais, nabaga cilvēks, tu esi apņēmis sievu? Nē! postam un nepatikai! Labāk ir palikt brīvam un bez rūpēm dzīvot rāmu dzīvi - es gribu kļūt par mūku vai mūķeni, un uz to mudināt arī savus bērnus!

57. Bet ko šeit piebilst kristīgā ticība? Tā atdara savas acis un uz visiem šiem parastajiem, it kā nepatīkamajiem, nicināmajiem darbiem lūkojas garā, pamana, ka tie visi ir rotāti ar Dieva labpatiku kā ar dārgu zeltu un dārgakmeņiem, un saka: Dievs, tā kā es esmu drošs, ka tu mani esi radījis kā vīrieti un no manas miesas esi radījis bērnu, tad es arī esmu drošs, ka tev tas visādā ziņā patīk un es Tev atzīstu, ka es neesmu tā cienīgs, lai šūpotu šo bērniņu, mazgātu viņa autiņus, nedz arī rūpētos par viņu vai viņa māti. Kā es esmu ieguvis šādu godību bez kāda nopelna, kā es spēju kalpot Tavai radībai un Tavai mīļajai gribai? Ak, cik labprāt es gribu to darīt, kaut arī tie būtu vēl nožēlojamāki un nicināmāki darbi. Nu mani nedarīs īgnu ne tveice, ne sals, ne pūles, ne darbs, tāpēc ka es esmu drošs, ka Tev tas viss tā labpatīk.

58. Tā savos darbos ir jādomā arī sievai, kad viņa zīda, šūpina, mazgā bērnu un dara citus darbus, kad viņa strādā un palīdz savam vīram un ir viņam paklausīga - tie visi ir cēli, tīrie zelta darbi. Tā arī šāda sieva ir jāmierina un jāuzmundrina viņas dzemdību sāpēs - nevajag blēņoties ar leģendām par Sv. Margaritu un citiem ģeķīgiem darbiem, bet gan teikt: atceries, mīļā Grieta, ka tu esi sieva un šis tavš darbs Dievam labpatīk. Mierini sevi priecīgi ar Viņa gribu un atvēli Viņam Viņa tiesības pār tevi - laid bērnu pasaulē un veltī tam visus savus spēkus! Ja tu tādēļ mirsi, tad lai tev viegls ceļš, jo tu mirsi, darot patiešām cēlu darbu un paklausot Dievam. Jā, ja tu nebūtu sieva, tad tev tagad tikai šī darba dēļ vien būtu jāvēlas, lai tu būtu sieva un ciestu tik svētīgas sāpes un mirtu Dieva darbā un pēc Viņa gribas. Jo šeit ir Dieva vārds, kas tevi ir tādu radījis, iestādījis tevī šīs sāpes. Saki man, vai arī tas, kā saka Salamans, nenožīmē,- dabūt žēlastības dāvanu no Tā Kunga, arī šādās sāpēs?

59. Saki nu man, ja kāds vīrs ietu un mazgātu autiņus vai arī izdarītu bērnam kādu citu ļaužu nicinātu darbu un ikviens viņu izsmietu, uzskatītu viņu par antiņu un mīkstčauli - ja viņš to darītu ar šo, iepriekš minēto domu un kristīgo ticību: mīļais, kam par kuru šeit būtu jāsmejas? Dievs priecājas kopā ar visiem eņģeļiem un radībām nevis par to, ka viņš mazgā autiņus, bet par to, ka viņš to dara ticībā. Bet šos ņirgas, kuri redz tikai darbu un neredz ticību, Dievs apsmej līdz ar visām radībām kā lielākos nejēgas zemes virsū. Jā, viņi apņirgā tikai paši sevi un ar savu gudrību ir velna antiņi.

60. Sv. Kipriāns, krietnais, lielais vīrs un svētais martīrs, rakstīja: "Kad bērniņš ir piedzimis un vēl nav kristīts, viņu tūdaļ ir jānoskūpst, godinot Dieva roku darbu." Kā tev šķiet, ko Kipriāns teiktu par kristītu bērniņu? Viņš ir bijis īstens kristietis, kas ir pareizi atzinis un uzlūkojis Dieva darbu un Dieva radību. Tādēļ es saku, ka visi mūki un mūķenes, kas ir bez ticības un sevi mierina ar savu šķīstību un

piederību ordenim, nav tā vērti, lai šūpinātu kādu kristītu bērnu vai arī pagatavotu viņam putru, kaut arī tas būtu padauzas bērns. Jo: par ordeņiem un par šādu mūku dzīvi nav sacīts Dieva vārds, viņi arī nevar lepoties, ka Dievam labpatīk tas, ko viņi dara. Bet par to var lepoties kāda sieva, kaut arī tā nēsā ārļaulības bērnu.

61. Es to saku tādēļ, lai mēs mācītos, cik cēli ir atrasties kārtā, kuru ir iedibinājis Dievs un attiecībā uz kuru ir Dieva vārds un labpatika. Līdz ar to visi darbi, lietas un ciešanas šajā kārtā top svētas, dārgas un dievišķas - kā Salamans šādam vīram novēl laimi un saka (Sal. pam. 5: 18): "Un priecājies par savu sev jau jaunībā izraudzīto sievu!" Un (Sal. māc. 9: 9): "Baudi šo dzīvi ar savu mīļoto sievu visās tajās ātri zūdošās dzīves dienās." Šos vārdus Salamans, bez šaubām, nesaka par miesīgajiem priekiem, jo caur viņu runā Svētais Gars. Viņš mierina Dievā tos, kuriem ir daudz pūļu laulības dzīvē, pretēji Dieva kārtības zaimotājiem, kas, līdzīgi pagāniem, nemeklē nekā vairāk kā miesīgas, laicīgas baudas un tās neatrod.

62. Turpretī mēs mācāmies, cik pati par sevi nelaimīga ir mūku un mūķeņu kārtā, kurā nav nedz Dieva vārda, nedz arī Dieva labpatikas, kur visi darbi, lietas un ciešanas ir nekristīgas, veltīgas un kaitīgas, tā ka Kristus saka un viņus biedē (Mt. 15: 9): "Bet velti tie mani godā, sludinādami mācības, kas ir cilvēku likumi." Tāpēc nevar salīdzināt laulātu sievu ar mūķeni, kur viena ir savas kārtas atziņā un ticībā, bet otra dzīvo bez ticības savas garīgās kārtas uzpūtībā. Tāpat kā nav nekādas līdzības starp Dieva ceļiem un cilvēku ceļiem, kā Viņš saka (Jes. 55: 9): "Cik augstākas debesis ir pār zemi, tik augstāki ir ir mani ceļi pār jūsu ceļiem." O, liela žēlastība ir izrādīta tam, kuram ir Dieva vārds,- viņš var to minēt, runāt ar Dievu un teikt: redzi, to Tu esi teicis, tā ir Tava labpatika. Kas tādām cilvēkam daļas, ka pasaulei tas netiek un viņa to uzskata par izsmieklu?

63. Bet tas, ka arī lielākajai daļai laulāto ir tikai bēdas un posts, nav nekāds brīnums. Jo viņiem nav nekādas jēgas par Dieva vārdu un gribu attiecībā uz viņu kārtu. Tādēļ viņi ir tikpat nelaimīgi kā mūki un mūķenes, bez mierinājuma un pašāvēības uz Dieva labpatiku. Tāpēc ir neiespējami, ka viņi varētu panest ārējo nepatiku un pūles, - jo iekšējā un ārējā nepatika kopā - tas nu cilvēkiem ir par daudz. Ja viņi iekšēji neatzīst savu kārtu kā Dievam tīkamu, tad tur jau rodas nepatika. Ja viņi tad šajā kārtā meklē tikai ārējās baudas, tās viņiem arvien trūkst, un tādējādi nepatika dubultojas. No tā tad arī rodas vaimanas un raksti par sievietēm un laulības kārtu. Jo Dieva kārtība un darbs ir jāpieņem un jānes ar Dieva vārdu un pašāvēību uz to, vai arī tas rada postu un kļūst nepanesams. Tādēļ jauki saka Sv. Pāvils (1. Kor. 7: 28):

“Tādiem savas miesas bēdas gan būs,” tas ir, ārējā nepatika, bet viņš klusē par garīgo, iekšējo prieku, jo ārējā nepatika un laulības kārtas īpatnības ir kopīgas gan ticīgajiem, gan neticīgajiem. Bet patiesu prieku šajā kārtā nevar iemantot neviens, ja viņš šo kārtu stingri neatzīst ticībā kā Dievam tīkamu un Viņa acīs vērtīgu ar visiem tās darbiem, lai cik arī tie būtu parasti. Tie ir parasti un nicināmi, bet mēs visi pie tiem nonākam, tie mums visiem ir vajadzīgi un, ja nebūtu šo darbu, tad nebūtu arī neviena cilvēka. Tāpēc arī tie ir tīkami Dievam, kas tos tā ir iedibinājis un ar tiem kā māte aprūpē mūs visā savā labvēlībā.

64. Redzi nu, līdz šim es par laulības dzīvi esmu stāstījis tikai to, no kā bīstas un ko zaimo aklā pasaule un prāts, uzskatot to par ļaunu un nepatīkami grūtu dzīvi. Mēs redzējām, ka šajā kārtā ir cēli tikumi un paties prieks, ja vien uzlūko Dieva vārdu un gribu un tādējādi atzīst šo kārtu. Jo es nerunāšu par pārējo laulības dzīves lietderību un priekiem, kad šajā kārtā viss labi sokas, vīrs un sieva mīl viens otru, rūpējas viens par otru un visiem citiem laulību dzīves labumiem, lai man kāds neaizbāztu muti un nepārmestu, ka es runāju par to, ko pats neesmu pieredzējis, un ka laulībā daudz vairāk ir žults nekā medus. Es par to runāju, vadoties pēc Rakstiem, kas man nemelo un ir daudz uzticamāki nekā visa cilvēku pieredze. Ja kādam laulību dzīvē ir labumi, kurus neesmu minējis, tas ir jo lielāks ieguvējs un lai viņš pateicas Dievam! Tam, ko Dievs nosauc par labu, allaž jābūt labam, ja vien to atzīst un neizmanto aplami.

65. Tādēļ es atlieku malā labo vai ļauno, ko sniedz pieredze un klausu Rakstiem un patiesībai par to, kādus labumus tie piedāvā šai kārtai. Un tā nav nieka lieta, ka caur šo kārtu tiek atnesta un novērsta netiklība un nešķīstība. Tas nes tik lielu labumu, ka ar to vien pietiktu, lai bez kādiem citiem iemesliem rosinātu ļaudis steidzami laulāties.

66. Pirmkārt, netiklība sagandē ne vien dvēseli, bet arī miesu, mantu, godu un draudzību. Jo mēs redzam, ka netikla un blēdīga dzīve ir ne vien liels posts, bet arī negods un tā izmaksā daudz vairāk nekā laulības dzīve, turklāt cilvēki viens otram sagādā vairāk ciešanu nekā laulības dzīvē. Bez tam netiklība saēd ķermeni, samaitā miesu un asinis, dabu un kompleksiju, un Dievs to piemeklē ar tādiem ļauniem negadījumiem, it kā Viņš gribētu ļaudis no netiklības gandrīz vai piespiest uz laulību dzīvi, kaut gan maz ir tādu, kurus tas uztrauc. Tomēr daži to ir apdomājuši un, vadoties pēc pašu pieredzes, stājušies laulībā, un par to ir sacerējuši skaistu sakāmvārdu: “Agri mosties un agri apprecēties - to neviens nenožēlos.” Kāpēc? Laulībā taču veidojas cilvēki, kas saglabā veselu miesu, labu sirdsapziņu, mantu, godu un draugus, kas viss tiek izjaukts un izpostīts netiklībā, to visu ir ļoti grūti atgūt atpakaļ, un tas izdodas vienam no simta. Šo lietderību ir pieminējis Sv. Pāvils (1. Kor. 7: 2): “Bet netiklības novēršanas labā lai katram ir sava sieva, un katrai sievai savs vīrs.”

67. Bet laulības kārtā kalpo ne tikai ikviena cilvēka miesas, mantas, goda un dvēseles labā, tā kalpo arī veselām pilsētām un zemēm, jo tās tiek atsvabinātas no Dieva mocībām. Mēs labi zinām, ka visšausmīgākās mocības ir nākušas pār ļaudīm netiklības dēļ. Jo šie grēki tiek pieminēti, tādēļ pasaule tika noslīcināta grēku plūdīs (1. Moz. 19: 5). Tāpat arī Raksti piemin daudzas citas mocības, kas piemeklējušas arī svētus ļaudis kā, piemēram, Dāvidu, Salamanu, Samsonu. Un vēl ik dienas Dievs sūta daudzas jaunas mocības, kuras mēs redzam acu priekšā.

68. Daudzi cer izvairīties no laulību kārtas, aizbildinoties, ka viņi kādu laiku grib patrakot un pēc tam kļūt dievbijīgi. Jā, mīļais, ja tas izdodas vienam no tūkstoša, tad tas ir varen brangi izdevies. Kas grib dzīvot šķīsti, tam tas jādara laicīgi, un šķīstību var saniegt nevis ar netiklību, bet gan, izvairoties no tās ar Dieva žēlastību vai ar laulību. Mēs arī labi redzam, kā tas sokas ikdienā - tas vairāk izskatās tikai pēc jārēšanās sākuma, nevis beigām. To ir ieviesis velns un ir izgudrojis arī šādus nolādētus sakāmvārdus, kā, piemēram: “Vienreiz jau ir jāpiekrāpj”; “Ko neizdara jaunībā, to izdara vecumā”; “Jauns eņģelis, vecs velns”. Par to prātuļo arī dzejnieks Terencijs un daudzi citi pagāni. Tie ir pagāni un pagāniski, jā, un velnišķi viņi arī runā.

69. Bez šaubām, tas tiesa, trakos tas, kas nav apprecējies - kā gan savādāk? Jo Dievs ir radījis vīrieti un sievieti, lai viņi “augļotos un vairotos”. Bet kāpēc šī

jārēšanās rodas pirms laulības? Ja nav īpašas [Dieva] žēlastības, tad daba vairošies un tai ir “jāaugļojas un jāvairojas”. Ja tas nenotiek laulībā, kur gan citur tas var notikt kā netiklībā vai visļauņākajos grēkos? Bet ja nu, viņi saka, es nebūtu nedz apprecējies, nedz arī netikls un sevi apvaldītu ar gribu? Vai tad tu nedzirdi, ka atturēties nevar bez īpašas [Dieva] žēlastības? Jo Dieva vārds to nepieļauj, šis vārds arī nemelo, kad saka: “Augļojieties un vairojieties.” Tu nespēj ne atturēties, ne vērsties pret augļošanos un vairošanos, tas ir Dieva darbs, un tam ir savs ceļš.

70. Tādēļ arī ārsti nerunā aplami, apgalvojot: kad cilvēks ar varu pretojas savai dabai, tas ietekmēs miesu, asinis, smadzenes un kļūs par indi, no kuras rodas neveseli, vārgi, nespējīgi, smirdoši ķermeņi. Jo to, kam Dievs ir lēmis augļoties un vairoties, miesa paveiks pati par sevi. Kur nevalda šausmīgs bads, pārmērīgi smags darbs vai arī augstākā Dieva žēlastība, tur miesa tvīkst un bez [Dieva noteiktā] pielietojuma kļūst nevesela un vārga. Tādēļ arī ir redzams, cik vārgas un neveselas ir neauglīgas sievas. Bet, savukārt, auglīgās sievas ir daudz veselākas, tīrīgākas un priecīgākas. Kaut arī viņas sagurst un galu galā [dzemdībās] mirst, tas nekas, tālab arī Dievs ir radījis sievieti. Labāk veselai dzīvot īsāku mūžu nekā neveselai - garāku!

71. Bet vislabākais laulības dzīvē, kādēļ būtu jāpacieš un jāizdara viss iespējamais ir tas, ka Dievs laulībā dāvā augļus [bērnus] un liek tos audzināt tā, lai tie kalpotu Dievam. Tas zemes virsū ir viscēlākais, visvērtīgākais darbs, tāpēc ka Dieva acīs nav nekā jaukāka par dvēseļu pestīšanu. Tad nu mūsu pienākums ir tāds- ja nepieciešams, tad mirt, lai kaut vienu dvēseli vestu pie Dieva. Te tu redzi, cik labiem darbiem svētīta ir laulību kārtā, kurai Dievs uztic savas radības un kurā viņas spēj veikt visus kristīgos darbus. Jo, neapšaubāmi, tēvs un māte kļūst par savu bērnu apustuļiem, bīskapiem un mācītājiem, iepazīstinot viņus ar Evaņģēliju. Un, īsāk sakot, zemes virsū nav nevienas cēlākas varas kā vecāku vara pār bērniem- jo vecākiem pār bērniem ir garīga un laicīga vara. Kurš cilvēks otram māca Evaņģēliju, tas patiesi ir viņa apustulis un bīskaps. Cepures, ziņģi un lieli īpašumi rada elkus, bet Evaņģēlija mācīšana rada apustuļus un bīskapus. Tāpēc ievēro, cik labs un bagāts ir tas, kas klausā Dieva gribai un kārtībai!

72. Es tagad vairāk nerunāšu un ļaušu citiem meklēt to, kāda lietderība un labums vēl rodas no laulības kārtas. Jo es gribu minēt tikai tos, kurus var iemantot kristietis kristīgā laulībā, lai viņš, kā saka Salamans, atrastu sev sievu Dieva priekšā un Dievam par to būtu labpatika. Jo ar saviem vārdiem es negribu nedz noliegt jaunavību, nedz arī mudināt no tās pāriet uz laulības dzīvi. Lai ikviens izturas, kā viņš

prot un kā jūtas, atbilstoši tam, kas viņam ir dots no Dieva. Es esmu vērsies tikai pret tiem mēlnešiem, kas laulības kārtu uzskata par zemāku nekā jaunavības saglabāšanu, līdz ar to apgalvojot: kaut arī bērni tiek svētīti, manis paša šķīstība tomēr ir kas labāks. Neviena kārta Dieva priekšā nevar būt labāka par laulības kārtu. Šķīstība katrā ziņā šķiet labāka zemes virsū, jo tajā ir mazāk rūpju un pūļu nevis pašai par sevi, bet gan tāpēc, lai labāk tiktu sludināts un gādāts par Dieva vārdu, kā saka Sv. Pāvils (1. Kor. 7: 34): Dieva vārds un sludināšana padara šķīstību labāku par laulības kārtu, kā to ir īstenojuši Kristus un Pāvils. Bet, pati par sevi tā ir daudz mazvērtīgāka.

73. Visbeidzot, mēs esam atbildējuši uz kādu lielu, spēcīgu iebildumu. Jā, saka oponenti, būtu jau labi precēties, bet kā tad es sevi uzturēšu? Man nekā nav: vai man jāņem sieva un jāpārtiek no viņas utt.? Tas, bez šaubām, ir lielākais šķērslis, kas visvairāk kavē un sarauj laulības un ir visu netiklību iemesls. Bet ko man šeit sacīt? Te vainojama neticība un šaubas par Dieva labvēlību un patiesīgumu. Tādēļ arī nav brīnums, ka neticībai un šaubām seko netiklība un visas nelaimes. Šādiem ļaudīm trūkst ticības un paļāvības uz Dievu - viņi vispirms grib būt pārliecināti par laicīgo pārticību, kur viņi ņems ēdienu, dzērienu un apģērbu. Jā, viņi grib izvairīties no šī ierobežojuma (1. Moz. 3: 19): "Sava vaiga sviedros tev būs maizi ēst." Viņi grib būt slinki, rijīgi blēži, kam nevajag strādāt. Tāpēc viņi gribētu precēties, ja varētu dabūt bagātas, daiļas, dievbijīgas, laipnas sievas. Jā, gaidi vien, mēs tev viņu uzzīmēsim!

74. Bet atstāsim šos pagānus, mēs nevēršamies pie viņiem: kaut arī viņi iemantotu kāroto, tā tomēr paliktu neticīga, nekristīga laulība. Viņi paļaujas uz Dievu, kamēr zina, ka Viņš tiem nav vajadzīgs un viņiem ir kas iekrāts. Bet tam, kas grib kristīgu laulību, nevajag kaunēties būt nabagam, nicināmam un darīt "nicināmus" darbus. Viņam ir jābūt gandarītam ar to, ka, pirmkārt, Dievam ir tīkama viņa kārta un darbs. Otrkārt, Dievs šo cilvēku noteikti pabaros, ja vien viņš strādā un gādā, cik spēj, kaut arī viņš nav ne junkurs, ne firsts, bet gan kalps vai kalpone. Jo Dievs ir apsolijs (Mt. 6: 25, 33): "Nezūdaities savas dzīvības dēļ, ko ēdīsiet un ko dzersiet, ne arī savas miesas dēļ, ar ko gērbsities. Bet dzenieties papriekš pēc Dieva valstības un pēc Viņa taisnības, tad jums visas šās lietas taps piemestas". Tāpat arī (Ps. 37: 25): "Es biju jauns un kļuvu vecs, bet nekad es neredzēju taisno atstātu, nedz arī viņa bērnus lūdzam maizi". Ja kāds tam netic, tad nav brīnums, ka viņš cieš badu, slāpes, salu un ubago maizi. Uzlūko Jēkabu, svēto patriarhu, kam Sīrijā nebija pilnīgi nekā, viņš tikai ganīja aitas un tomēr ieguva tik daudz, lai uzturētu četras sievas ar lielu saimi un

bērniem, taču viņam ar to bija gana (1. Moz. 29: 18, 32, 10). Tā kļuva bagāti arī Ābrahāms, Īzaks, Lats un daudzi citi svētie Vecajā Derībā.

75. Un, patiesi, Dievs ir pietiekami izrādījis savas rūpes par mums (1. Moz. 1:1), debesīs un zemes virsū radot un sagatavojot mums visu nepieciešamo, dzīvniekus un augus, iekāms Viņš radīja cilvēku. Ar to Viņš parāda, ka ir sagādājis mums iztiku un apģērbu un pār pārēm visādus krājumus, pirms mēs Viņam to lūdzām. Tik vien ir vajadzīgs, lai mēs strādātu un nestaigātu dīkā - pabaroti un apģērbti mēs esam noteikti. Bet nolādētā cilvēka neticība to nepieļauj, lai gan viņš taču aptver un jūt: kaut viņš pūlētos līdz nāvei, viņš paša spēkiem nespēj ne izaudzēt, ne paglabāt kaut graudiņu uz lauka. Turklāt, kaut arī visas viņa klētis būtu piekrautas pilnas ar mantu, viņš no tās nedabūtu ne kumosiņu, pat ne diega galu, ja vien Dievs nedotu viņam veselību un dzīvību, un nepasargātu viņa mantu. Taču to neviens neapjēdz.

76. Tādēļ noslēgumā sacīšu tā: kas neuzskata sevi par piemērotu šķīstības saglabāšanai, lai laikus strādā, kaut ko sarūpē un Dieva vārdā stājas laulībā. Puisis - ne vecāks par divdesmit gadiem, meita, kad tai ir piecpadsmit vai astoņpadsmit, tad viņi vēl ir veseli un piemēroti laulībai, un lai Dieva rūpēs paliek tas, kā viņi tiks pabaroti līdz ar saviem bērniem. Dievs rada bērnus, Viņš tos arī labi pabaros. Ja Viņš zemes virsū tevi nepadara par lielu kungu, tad apmierinies ar to, ka Viņš tev ir devis kristīgu laulību un licis saprast, ka paaugstinās tevi viņā saulē. Tādēļ esi Viņam pateicīgs par šādām Viņa veltēm un dāvanām.

77. Bet ar šo laulības dzīves slavināšanu es negribu apgalvot, ka tajā nebūtu nekādas apgrēcības. Es tikai saku, ka caur Ādamu samaitātā miesa un asinis tiek ieņemtas un dzimst grēkos, kā sacīts arī 51. psalmā (Ps. 51: 7) un neviena laulības pienākuma pildīšana nenotiek bez grēka. Taču Dievs aiz žēlastības saudzē laulātos, tāpēc ka laulība ir Dieva iestādījums un tas, kaut arī notiek caur grēku, tomēr saglabā visu labo, ko Dievs tajā ir nolīcis un svētījis.

Pēcvārds.

Kādas personas nedrīkst laulāties atbilstoši Svētajiem Rakstiem
(3.Moz.18:7)

Laulība [pēc tiešās radniecības] ir aizliegta ar:

- 1) tēvu;
- 2) māti;
- 3) pamāti;
- 4) māsu;

- 5) pusmāsu;
- 6) dēla meitu;
- 7) tēva māsu;
- 8) mātes māsu;

No tā izriet, ka ar māsas bērniem un pamātes māsu es ar tīru sirdsapziņu varu laulāties Dieva priekšā.

Tālāk, laulāties [pēc netiešās radniecības] ir aizliegts ar:

- 1) tēva brāļa sievu;
- 2) dēla sievu;
- 3) brāļa sievu;
- 4) pameitu;
- 5) padēla vai pameitas bērnu;
- 6) sievas māsu, ja sieva ir dzīva.

No tā izriet, ka es varu laulāties ar savas sievas vai līgavas māsu pēc sievas vai līgavas nāves, turklāt bauslībā bija pavēlēts ņemt arī brāļa sievu pēc brāļa nāves (Mt. 22: 24)

Visu pārējo ir aizlieguši mūsu garīgie tirāni naudas dēļ. Tas apstiprinās pats par sevi, kad viņi to pašu par naudu atkal pārdod un atļauj, un, ja naudas nav, viņi šo laulību iznīcina pretēji Dieva vārdam un taisnībai.

Bet to, ka viņi starp kūmām, pādēm un viņu bērniem, brāļiem un māsām ir izgudrojuši “jaunu” radniecību, to viņiem patiešām ir iemācījis velns. Ja Kristības sakraments būtu šķērslis laulībām, neviens kristietis sev nevarētu ņemt kristīgu sievu, tāpēc ka visas kristīgās sievietes visiem kristītajiem vīriešiem ir garīgās māsas, viņiem ir tas pats Sakraments, Gars, ticība, garīgās dāvanas un labumi, līdz ar to viņi garā kļūst daudz tuvāki radi nekā caur ārējo radniecību.

Bet īpaši ir jāšargās no bīskapu – elku pielūdzēju melīgā māņu darba, iesvaidīšanas, kurai nav nekāda pamatojuma Rakstos un bīskapi ar saviem meliem tikai piekrāpj ļaudis, sacīdami, ka tur tiekot sniegta Dieva žēlastība un Dieva zīme. Drīzāk tā ir zvēra zīme (Jņ. atkl. 13: 1). Kristietim, lai nezaudētu savu dvēseli, jābalsta sava ticība nevis uz cilvēku māžošanos, jo tā noteikti viņam melos un viņu piekrāps, bet gan tikai uz Dieva vārdu, kas nekad nemelo.

Mārtiņš Luters